

Prima instanță: Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău
 Judecător: I. Timofei
 Instanța de Apel: Curtea de Apel Chișinău
 Judecători: N.Cernat
 A.Gavriliță
 A.Pahopol

Republica Moldova
 Curtea Supremă de Justiție
 D E C I Z I E

30 octombrie 2013

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
 al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul Iulia Sîrcu
 Judecătorii Valentina Clevadi, Tamara Chișca-Doneva
 Ion Vîlcov, Vera Macinskaia

examinând recursul declarat de Inspectoratul Fiscal de Stat mun. Chișinău,
 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Șaptefraț Ștefan
 împotriva Inspectoratului Fiscal de Stat mun. Chișinău, cu privire la restituirea sumei
 achitate în plus,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 05 februarie 2013, prin care
 apelul declarat de Inspectoratul Fiscal de Stat mun. Chișinău, a fost respins, fiind
 menținută hotărârea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 11 iulie 2012,

A C O N S T A T A T :

La 12 martie 2012, reclamantul Șaptefraț Ștefan, a înaintat în instanța de
 judecată o acțiune împotriva Inspectoratului Fiscal de Stat mun. Chișinău, cu privire
 la restituirea sumei achitate în plus.

În motivarea pretențiilor sale reclamantul a indicat că, la 05 octombrie 2010, a
 înstrăinat societății SRL „Shan Lian Internațional Group” un teren cu suprafața de
 1,0628 ha, pe care se afla o construcție cu gradul de finisare de 58%, la prețul de 1
 200000 Euro, echivalent în lei moldovenești – 20 004000 lei. Conform prevederilor
 alin.(1) și alin. (2) lit. d) al Codului Fiscal, în urma acestei tranzacții a avut loc o
 mărire de capital în sumă de 8 353410 lei, formată prin diferența de preț dintre
 valoarea terenului procurat de el la data de 18 iunie 2008 și valoarea lui la data
 înstrăinării. Din suma totală a tranzacției, cumpărătorul i-a achitat suma de 19 003800
 lei, iar diferența în sumă de 1 000200 lei, ceea ce la caz constituie 5% din valoarea
 contractului, a transferat-o în bugetul de stat cu titlu de impozit pe venit, fapt
 confirmat prin nota de informare privind plățile achitate rezidenților din sursele de
 venit, altele decât salariu și impozitul pe venit reținut din aceste plăți și Ordinul de

plată nr. 97 din 26 octombrie 2010. Astfel, cumpărătorul fiind obligat să rețină din suma tranzacției 5% din valoare (1 000200 lei), totodată transferând această sumă în bugetul de stat pentru reclamant din contul impozitului pe venit. Menționează că prin prisma art. 37 alin. (7) al Codului Fiscal, venitul impozabil apărut în urma creșterii de capital se împarte în jumătate, din care ulterior se calculează procentul impozitului pe venit care urmează a fi plătit. Pornind de la prevederile enunțate, baza de calcul a impozitului pe venit pentru anul 2010 este suma de 4 176705 lei (8 353410 lei-2).

Conforma declarației pe venit pentru anul 210 și Actului nr. 477732 al Oficiului Fiscal Ciocana, suma venitului obținut în urma tranzacției constituie 746949,90 lei (4 176705 lei x 18%). Însă, cumpărătorul a transferat pentru reclamant suma impozitului pe venit în sumă de 1000200 lei, ceea ce depășește suma impozitului pe venit cu 253 250,10 lei (1 000200-746949,90). Prin cererea înregistrată cu nr. 1093 din 27 iulie 2011, reclamantul a solicitat restituirea sumei indicate, însă prin răspunsul nr. 01-4/1-123-625 din 23 februarie 2012 i s-a refuzat, fiind invocate argumentele neprevăzute de legislația fiscală.

Pe parcursul examinării cauzei reclamantul și-a concretizat cerințele în partea cuantumului dobânzii de întârziere calculate începând cu data de 11 septembrie 2011, solicitând încasarea dobânzii de întârziere în sumă de 14084 lei (f.d.64).

Solicită reclamantul Ștefan Șaptefraț obligarea Inspectoratului Fiscal de Stat mun. Chișinău să-i restituie suma plătită în plus ca impozit pe venit în sumă de 253250,10 lei, încasarea din contul Inspectoratului Fiscal de Stat mun. Chișinău în beneficiul său dobânzii de întârziere calculate, începând cu data de 1 septembrie 2011 în sumă de 14 084 lei, încasarea cheltuielilor de judecată suportate pentru achitarea taxei de stat în mărime de 7854 lei și a cheltuielilor pentru asistență juridică în sumă de 5000 lei.

Prin hotărârea Judecătoriei Rîșani mun. Chișinău din 11 iulie 2012 a fost admisă cererea de chemare în judecată depusă de către Ștefan Șaptefraț, a fost obligat Inspectoratul Fiscal de Stat mun. Chișinău să-i restituie reclamantului suma de plătită în plus ca impozit pe venit în mărime de 253250,10 lei. Totodată, s-a încasat din contul Inspectoratului Fiscal de Stat mun. Chișinău în beneficiul lui Ștefan Șaptefraț dobânda de întârziere calculată începând cu data de 11 septembrie 2011 în sumă de 14084 lei, cheltuielile pentru achitarea taxei de stat în mărime de 7854 lei și cheltuielile pentru asistența juridică în sumă de 5000 lei.

Prin decizia Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău din 05 februarie 2013, a fost respins apelul depus de către Inspectoratul Fiscal de Stat mun. Chișinău, hotărârea Judecătoriei Rășcani mun. Chișinău din 11 iulie 2012 a fost menținută.

Invocând ilegalitatea acestei decizii, la 29 martie 2013, Inspectoratul Fiscal de Stat mun. Chișinău, a contestat-o cu recurs, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care acțiunea înaintată de Ștefan Șaptefraț, să fie respinsă ca neîntemeiată.

În motivarea cererii de recurs, recurentul indică încălcarea de către instanțele de judecată a normelor de drept procedural și aplicarea incorectă a normelor de drept material. Specifică recurentul că instanțele de judecată nu au constatat și elucidat pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii în fond.

Copia motivată a deciziei instanței de apel a fost expediată în adresa părților la 20 februarie 2013, iar recursul a fost declarat la 29 martie 2013, astfel, prin prisma art. 434 C.P.C., instanța de recurs constată că recursul este declarat în termen.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins din următoarele considerente.

În favoarea concluziei enunțate se invocă următoarele argumente.

În conformitate cu prevederile art. 445 alin. (1) lit. a) Codul de Procedură Civilă, instanța de recurs, după ce judecă recursul este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

Din materialele cauzei rezultă cu certitudine că, la 18 iunie 2008 sub nr. 2298, Ștefan Șaptefraț a procurat în baza contractului de vânzare-cumpărare de la SRL „Nourco” un bun imobil teren de construcții cu suprafața de 1,0628 ha și construcție nefinisată situată în mun. Chișinău str. Sarmizegetusa 53 contra sumei de 11 650590 lei. Contractul a fost înregistrat la OCT Chișinău la data de 18 iunie 2008 (f.d.10-11).

Ulterior la 05 octombrie 2010, Ștefan Șaptefraț a înstrăinat către SRL „Shan Lian Internațional Group” ÎCS în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 40223, bunul imobil teren de construcții cu suprafața de 10 628 ha și construcție nefinisată situate în mun. Chișinău, str. Sarmizegetusa 53 la suma de 1 200000 Euro (f.d.12-13). Astfel în urma tranzacțiilor indicate, Ștefan Șaptefraț a obținut o mărire de capital în sumă de 8 353410 lei, ce este formată din diferența de preț a valorii terenului procurat la data de 18 iunie 2008 și a valorii lui la data înstrăinării de 05 octombrie 2010. Conform ordinului de plată nr. 97 la 26 octombrie 2010, SRL „Shan Lian Internațional Group” ÎCS a transferat pentru bugetul de stat în contul lui Șaptefraț Ștefan cu titlu de impozit pe venit suma de 1 000200 lei, ceea ce reprezintă 5% din valoarea contractului, (f.d.14-15).

În conformitate cu art. 37 al. (7) Codul Fiscal suma creșterii de capital în anul fiscal este egală cu 50% din suma excedentară a creșterii de capital recunoscute peste nivelul oricăror pierderi de capital suportate pe parcursul anului fiscal.

La caz Colegiul, civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține faptul că baza de calcul a impozitului pe venit în cazul anului 2010 este de 4 176705 lei, ce constituie 50% din suma măririi de capital în mărime de 8 353410 lei.

Tot aici este de menționat că după declarația pe venit pentru anul 2010, venitul obținut în urma tranzacției susmenționate este de 746949,90 lei, care constituie 18 % din baza de calcul al impozitului de 4 176705 lei. Așadar, cumpărătorul a transferat pentru Ștefan Șaptefraț suma impozitului pe venit în mărime de 1 000200 lei, fapt ce a depășit suma impozitului pe venit cu 253250,10 lei.

Acest fapt mai rezultă și din actul de control nr 477732 din 28 iulie 2011 emis de către Direcția Administrare Fiscală Ciocana. Tot conform actului respectiv, al răspunsului Direcției Administrare Fiscală Ciocana nr. 01-13/03-2651 din 14 septembrie 2011 și al răspunsului nr. 01-4/1-123-625 din 23 februarie 2012 al Inspectoratului Fiscal de Stat, organul fiscal de stat recunoaște existența unei sume plătite în plus la impozitul pe venit în mărime de 253250,10 lei, dar se refuză restituirea sumei anume pe motivul că nu este prezentată factura fiscală, documentul contabil eliberat de către SRL „Nourco” în baza contractului de vânzare-cumpărare

încheiat la 18 iunie 2008. Astfel, Colegiul menționează că argumentul respectiv nu poate fi reținut iar instanțele ierarhic inferioare corect au apreciat lipsa de temeiuri în cazul dat.

În conformitate cu art. 176 al. (1) Cod Fiscal, cu excepția cazurilor când legislația fiscală prevede altfel, restituirea sumei plătite în plus și a sumei care, conform legislației fiscale, urmează a fi restituită contribuabilului se face în modul și în termenele stabilite la art.175 numai dacă acesta nu are restanțe, iar al. (21) al aceluiași articol prevede că persoanele fizice care nu desfășoară activitatea de întreprinzător vor depune cerere privind restituirea impozitului pe venit plătit în plus începînd cu 1 aprilie a anului în care a fost constatată suma plătită în plus.

În astfel de circumstanțe, Colegiul reține faptul că Ștefa Șaptefraț s-a adresat cu cerere de restituire a sumei achitate în plus, și a respectat prevederea legală și a prezentat organului fiscal actul care atestă dobîndirea dreptului de proprietate, contractual de vânzare-cumpărare din 18 iunie 2008, iar motivul invocat precum că acest act nu ar fi suficient, Colegiul apreciază critic această idee, deoarece au fost prezentate contractele de vânzare-cumpărare a bunului imobil.

Potrivit pct. 40 din Regulamentul cu privire la determinarea obligațiilor fiscale aferente impozitului pe venit al persoanelor fizice care nu practică activitatea de întreprinzător, anexa nr. 2 la Hotărîrea Guvernului nr. 777 din 30 ianuarie 2008, baza valorică a activelor de capital dobîndite în proprietatea contribuabilului după 1 ianuarie 1998 sînt determinate în baza documentelor ce atestă trecerea dreptului de proprietate în conformitate cu legislația în vigoare (contractual de vânzare-cumpărare, factura de expediție, factura fiscal, precum și alte documente ce atestă trecerea dreptului de proprietate).

În conformitate cu art. 320 al. (2) Codul Civil al RM dreptul de proprietate se poate dobîndi, în condițiile legii, prin ocupațiune, act juridic, succesiune, accesiune, uzucapiune, precum și prin hotărîre judecătorească atunci cînd aceasta este translativă de proprietate.

Conform prevederilor art. 321 al. (2) Codul Civil al RM în cazul bunurilor imobile, dreptul de proprietate se dobîndește la data înscrierii în registrul bunurilor imobile, cu excepțiile prevăzute de lege.

Colegiul reține că reclamant-intimat Ștefan Șaptefraț a prezentat documentele translative de proprietate, în conformitate cu prevederile Regulamentului susenunțat, la care drepturmare organul fiscal urma să dea curs cererii de restituire a sumei achitate în plus. Însă la caz este viceversa, se evidențiază că organul fiscal a refuzat, pe motiv că nu s-a prezentat factura fiscală, pe cînd obligația de a demonstra trecerea dreptului de proprietate în baza contractului de vânzare-cumpărare a fost executată de către Ștefan Șaptefraț.

Mai mult de cît atît, pe lîngă toate cele menționate, Completul colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține faptul că prin decizia Curții Supreme de Justiție din 20 martie 2013 a fost examinată acțiunea lui Ștefan Șaptefraț împotriva IFS mun. Chișinău cu privire la contestarea actului administrativ. La caz, reclamantul Ștefan Șaptefraț a solicitat recunoașterea ilegalității și anularea parțială a actului de control nr. 5-659540 din 08.05.2012, în partea prin care s-a constatat diminuarea impozitului pe venit în sumă de 795303 lei la procurarea imobilelor cu nr. cadastral 0100115128 și nr. cadastral 0100115128.01,

deciziei IFS mun. Chișinău nr. 104/1 din 29.05.2012, în partea prin care s-a dispus anularea deciziei nr. 110 din 29.07.2011, în partea încasării de la bugetul de stat a impozitului în sumă de 795303 lei, în partea încasării penalității în sumă de 120340 lei și în partea aplicării amenzii în mărime de 238591 lei, și a deciziei IFS mun. Chișinău nr. 132 din 19.06.2012, privind încasarea sumei în mărime de 500000 lei cu titlu de despăgubiri morale și cheltuieli de judecată în mărime de 5000 lei. Prin actul administrativ contestat din materialele cauzei se denotă faptul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție prin decizia din 20 martie 2013 a admis acțiunea reclamantului-intimat Ștefan Șaptefraț, fiind menținută hotărârea Curții de Apel Chișinău din 15 octombrie 2012 fără modificări, motivul de fapt fiind că dreptul de proprietate a trecut în baza contractelor de vânzare-cumpărare.

În atare ordine de idei, Colegiul apreciază ca fiind justă concluzia instanțelor ierarhic inferioare, referitor la surplusul achitat din numele lui Ștefan Șaptefraț, iar argumentele aduse în instant de recurs referitor la faptul prezentării unor acte ce contravin legislației în vigoare nu pot fi reținute și urmează a fi respinse ca nefondate.

În conformitate cu art 176 al. (3) Codul Fiscal, dacă suma plătită în plus și suma care, conform legislației fiscale, urmează a fi restituită nu au fost restituite în termen de 45 de zile de la data primirii cererii de către organul fiscal, sau în alt termen prevăzut de legislația fiscală, contribuabilului i se plătește o dobândă, calculată în funcție de rata de bază (rotunjită pînă la următorul procent întreg), stabilită de Banca Națională a Moldovei în luna noiembrie a anului precedent anului fiscal de gestiune, aplicată la operațiunile de politică monetară pe termen scurt, pentru perioada cuprinsă între data primirii cererii și data compensării de către Trezoreria de Stat.

Prin urmare, se constată că potrivit materialelor cauzei rezultă că la 27 februarie 2011, Ștefan Șaptefraț s-a adresat cu cerința de a i se restitui supraplata în plus achitată la impozit, iar începînd cu data scadenței restituirii sumei din 11 septembrie 2011, urmează la caz de a se calcula și dobînda de întîrziere, calculată din suma ce urmează a fi restituită și cu aplicare unui procent stabilit expres de către Banca Națională a Moldovei. Astfel din considerentele enunțate, ținînd cont de faptul că rata de bază conform Codului Fiscal este de 7 la sută anual, Colegiul reține că instanțele ierarhic superioare corect au încasat și dobînda de întîrziere.

La caz se mai atestă faptul că potrivit actului de control nr. 477732 din 21 iulie 2011, s-a stabilit faptul achitării excedentare a impozitului pe venit pentru anul 2010 de către Ștefan Șaptefraț, astfel însăși pîrîtul a recunoscut legalitatea cerințelor reclamantului în cadrul efectuării controlului în anul 2011.

Actul de referire a recurentului, la faptul că ulterior în anul 2012, a fost efectuat un alt control prin care s-a stabilit lipsa temeiurilor de restituire a sumelor, mai mult de cît atît fiind stabilit și faptul că reclamantul/intimat ar fi obligat să achite suma impozitului pe venit pe anul 2010 aferent bugetului ce urmează a fi achitat, nu poate fi reținut de către Colegiu și prin urmare urmează a fi respins.

Din considerentele menționate, Colegiul reține că temeiurile refuzului de restituire a surplusului se referă anume la lipsa actelor la caz factura fiscală, și aceasta în pofida faptului că prin actul de control nr. 477732 din 21 iulie 2011 s-a stabilit achitarea surplusului și obligația organului fiscal de a restitui suma. Argumentele

recurentului referitor la actul de control nr. 5-659540 din 08 mai 2012 nu pot fi reținute, mai mult de cât atât la caz prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 15 octombrie 2012 (f.d. 109) a fost anulată ca fiind ilegală decizia IFS mun. Chișinău nr. 104/1 din 27 mai 2012, în partea în care s-a dispus anularea deciziei nr. 110 din 29 iulie 2011, emisă de către Direcția Administrare Fiscală Ciocana mun. Chișinău, precum și în partea încasării de la Ștefan Șaptefraț la bugetul de stat a impozitului în sumă de 795303 lei, a penalității în mărime de 120340 lei și a amenzii în mărime de 238591 lei (f.d.114).

Conform prevederilor art. 214 al. (1) Cod Fiscal al RM, controlul fiscal are drept scop verificarea modului în care contribuabilul respectă legislația fiscală într-o anumită perioadă sau în câteva perioade fiscal, al. (8) al aceluiași articol prevede faptul că se interzice efectuarea repetată a controalelor fiscale la fața locului asupra unora și aceluiași impozite și taxe pentru o perioadă fiscală care anterior a fost supusă controlului, cu excepția cazurilor când efectuarea controlului fiscal repetat se impune de reorganizarea sau lichidarea contribuabilului, ține de inspectarea activității organului fiscal de către organul ierarhic superior, de activitatea posturilor fiscale sau de depistarea, după efectuarea controlului, a unor semne de încălcări fiscale, când aceasta este o verificare prin contrapunere, când controlul se efectuează la solicitarea organelor de drept și a celor specificate la art.131 alin.(5), când necesitatea a apărut în urma examinării cazului cu privire la încălcarea legislației fiscale sau în urma examinării contestației.

În circumstanțele relevate și în contextul normelor de drept citate, reeșind din faptul că perioada anului 2010 a fost supusă controlului prin actul de control nr. 477732 din 21 iulie 2011, Colegiul reține ca fiind pertinent actul respectiv, fapt ce și instanțele ierarhic inferioare s-au expus corect asupra surplusului de impozit pe venit achitat.

Ceea ce ține de faptul precum că instanța de fond a încălcat competența la examinarea cererii, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție v-a respinge acest argument dat fiind faptul că la caz obiectul acțiunii nu constituie contestarea actului administrativ și nici anularea acestuia ci restituirea unei sume achitate în surplus ca impozit pe venit, astfel această acțiune urmează a fi examinată în ordine generală și cu stabilirea obligațiilor părților încadrate la examinarea pricinii și încasarea sumei corespunzătoare.

Astfel, din considerentele susenunțate, argumentele aduse de către recurent urmează a fi apreciate critic și nu pot fi admise.

În virtutea celor menționate, Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, ajunge la concluzia de a admite cerința intimatului privind încasarea cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 2000 lei, fapt ce rezidă din prevederile art. 96 al. (1) Codul de Procedură Civilă și care prevăd că instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile.

Astfel din considerentele menționate și având în vedere faptul că pricina a fost examinată sub toate aspectele, cu aplicarea corectă a normelor de drept material și procedural, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul depus de către Inspectoratul Fiscal de Stat mun. Chișinău, în pricina civilă la cererea de chemare în

judecată înaintată de Șaptefraț Ștefan împotriva Inspectoratului Fiscal de Stat mun. Chișinău lui, cu privire la restituirea sumei achitate în plus.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Se respinge recursul declarat de Inspectoratul Fiscal de Stat mun. Chișinău.

Se menține decizia Curții de Apel Chișinău din 05 februarie 2013 și hotărîrea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 11 iulie 2012, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Șaptefraț Ștefan împotriva Inspectoratului Fiscal de Stat mun. Chișinău lui, cu privire la restituirea sumei achitate în plus.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței, judecător /Semnătura/ Iulia Sîrcu

Judecătorii

/Semnătura/ Valentina Clevadi,

/Semnătura/ Tamara Chișca-Doneva

/Semnătura/ Ion Vîlcov

/Semnătura/ Vera Macinskaia

Copia corespunde originalului

Judecător:

Vera Macinskaia